

Sunuş

İdris YÜCEL

Hacettepe Üniversitesi

Osmanlı Ülkesi, tarih sahnesindeki son asrı boyunca, Saraybosna'dan Basra Körfezi'ne kadar bütün sathıyla düvel-i muazzamanın ilgi odağındaydı. Bu ilgi, şüphesiz, mezkûr saha üzerindeki eşi görülmemiş, kusursuz bir konsolosluk ağı üzerinden gerçekleşti. Bu ağın en temel vazifelerinden birisinin, *basta adamın* zaaflarına dair veri ve analizleri merkez ülkelere ulaştırmak olduğunu söylemek mübalağa olmaz. Bölgesel etnik ve dinî unsurlara dair gözlemler ile ekonomik ve askerî tahliller, bu bilgi akışının önemli yapıtaşlarıdır. Selda GÜNER, *Irak Sâbiilerine Dair Bir Asayiş Dosyası (1873-1898)* başlıklı çalışmasında, işte bu alışverişin mikro ölçekli analizini gerçekleştirdi. Güner, çalışmasında, İngiliz ve Osmanlı birincil kaynakları temelinde, Basra Vilayeti'nde, Sûku's-Şuyûh bölgesi Sâbiileri'nin Britanya himâyesine girme isteklerini ve bu çerçevede *Majesteleriyle* (Her Majesty) kurdukları iletişimi ele aldı.

Aradan geçen yaklaşık bir asırlık zamana rağmen Kurtuluş Savaşı yılları kolektif belleğimizdeki sıcak yerini sıkı sıkıya muhafaza ediyor. İster travmatik bir tarihsel fırtına, ister ulus inşa etme sürecinin temel safhası olarak algılandın, Kurtuluş Savaşı tecrübesi, uluslararası ilişkilerdeki *orman kanununun* bütün çıplaklığıyla su yüzüne çıkmış olduğu bu talihsiz safhadan yeni nesilleri haberdar etmek adına bir hayli önemi haizdir. Bu sayımızda, millî mücadele dönemine dair, araştırmacılar Çağla D. TAĞMAT ve Hazel KUL tarafından gerçekleştirilen iki çalışmaya yer verdik. Tağmat, çalışmasında İstanbul ve Ankara hükümetlerinin 1921 Londra Barış Konferansı'na katılma sürecini, Yunan Heyeti'nin konferansta öne sürdüğü tezleri ve konferansın sonuçlarını Yunan kaynakları desteğinde analiz ediyor. Benzer minvalde Kul, *Saltanatın Kaldırılmasının Trabzon Basımına Yansımaları* başlıklı çalışmasıyla Lozan görüşmeleri öncesi Saltanatın lağvedilmesini ve bunun Trabzon basınındaki yankılarını değerlendiriyor. Kul'un çalışmasında sadeleştirerek aktarmış olduğu, Mustafa Kemal Paşa'nın saltanatın kaldırılması hususundaki meclis konuşmasının tam metni, içerdiği çarpıcı tespitler itibarıyla tarihî bir nitelik taşır.

Bu sayımızda yer verdiğimiz bir diğer çalışma, Irak Kürtleri'nin Kuzey Irak'ta oluşturdukları federal yapılanmanın tarihçesine ışık tutuyor. Araştırmacı Arkan H. MUHAMMAD, *Iraklı Kürtlerin Özerklikten De Facto Federalizme Geçiş Aşamaları (1918-2005)* başlıklı çalışmasıyla, Iraklı Kürtler'in etnik ve kültürel yapılarına dair

analizlerde bulunurken, aynı zamanda Kürtlerle uluslararası güçler arasındaki flörtün tarihî zigzaglarına ve İngiltere, Rusya, ABD, İran ve Türkiye'nin bölgeye yönelik politikalarına dair tespitler sunmaktadır. Uluslararası ilişkiler zemininde bir diğer çalışma Sabit DOKUYAN tarafından, Türk-Sovyet ilişkileri ekseninde gerçekleştirilmiştir. Dokuyan, *İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Sovyetler Birlięi'nin Türkiye'den İstekleri* başlıklı çalışmasıyla, Türkiye'nin savaş sonrası süreçte adeta Batı'ya yönelimini ivmelendiren Sovyet talep ve tehditlerinin içeriğine odaklanmaktadır.

Dergimizin Güz 2013 sayısına hakemlik yapmak suretiyle son derece değerli katkılarda bulunan akademisyenlerimize ve sayının hazırlanmasında emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür eder, sizlere ulaştırmakta olduğumuz inceleme eserlerinin Modern Türk tarihinin anlaşılmasına katkı sağlaması temennisiyle iyi okumalar dileriz.

20 Aralık 2013, Beytepe / Ankara